

RAKVERE TEATRI KINO KUI KADUVIKU VARE

Kaarel Truu

Härrasmees jalgrattaga peatub ja küsib ärritunult, kuidas saadi selline täiesti uus maja sinna teatri kõrvale ehitada. Ja veel vanadele majadele nii lähedale! Muinsuskaitsest mindi lihtsalt jälle mööda, jah!?

Muinsuskaitseamet tunnustas 2016. a arhitekt Raul Vaiksoo projekteeritud Rakvere Teatri kino kui ajaloolise keskkonda hästi sobituvat uusehitist. Kino annab ametnikele võimaluse tutvustada muinsuskaitseala eesmärke ja nüüdisaja muinsuskaitse põhimõtteid, aga loomulikult rikastab see ka kohalikku kultuurielu.

Rakvere Linnavalitsus kolis 2016. a välja senisest 18. saj ehitatud hoonest ja seadis end sisse värskest valminud Tarka majja vanalinnast eemal. Paljud hooned muinsuskaitsealal seisavad tühjana ja igal aastal on tulnud kurbi uudiseid tulekahjudest. Seda silmas pidades on kino valmimine Rakvere ja selle muinsuskaitseala seisukohalt suurepärase uudis, mis annab lootust, et ajalooline linna-keskus siiski niipea välja ei sure.

Mitu viimastel aastakümnetel muinsuskaitsealal tühjaks jäänud kinnistut ootab samuti uut maja, mis hakkaks seisma kõrvuti vanaga. Kino projekteerimise põhimõtted võiksid olla eeskujuks sealgi. Ei juhtu ju sageli, et arhitekt oleks kavandatava hoone asukoha ajalooa nii põhjalikult kursis kui Raul Vaiksoo kino projekteerides. Ta oli seotud juba projekteerimisele eelnenud arheoloogiliste uuringu-tega ning suhtus kaevamistel ilmsiks tulnud müüridesse

huvi ja austusega. Pärandist teadlik ja julgelt tulevikku vaatav hoone on arhitektilt saanud nime Kaduviku Vare¹.

Kino kerkis kohale, kus pinnas on pärandist paks. Rakvere asustusajalugu algas arvatavasti just praegusel Teatrimäel paiknenud muinasasulast. 16. saj oli seal frantsiskaani klooster, hiljem mõisakompleks. Kinohoone asub 18. saj ehitatud ja 1939. a lammutatud tallikuuri kohal, markeerides ligikaudu selle mahtu ja asukohta. Ajalooline hoone jätkus veel kümnekond meetrit lõuna suunas, ulatudes praeguse maantee alla. Ainult osa uue maja klaaskatust sirutub nende kadunud müüride kohale. Kino sees on säilitatud ja eksponeeritud keskaegsete hoonete müürid ja osaliselt ka 18. saj ehitatud tallikuuri vundament. Kompaktsesse hoonesse on mahtunud peale kino ka teatri proovisaal.

Kino ei valminud lihtsalt. Protsess algas juba 2006. a arheoloogiliste väljakaevamistega. Seejärel töö peatus ja müürid jäid ligikaudu kümneks aastaks konserveeriva katuse alla. Ehitus algas alles 2015. a, ent seiskus taas, seekord ehitaja pankrotistumise tõttu. Ehitajale leiti asendaja ning üle saadi ka pingetest ja küsimustest, mis tekkisid maa seest ilmsiks tulnud müürijäänuste ja luustike tõttu.

¹ Ago Gaškov. Kino mõisa tollakuuri müüridel. – Sirp, 19.08.2016, lk 20.

(1)

(1) Vaade kinole Rakvere vallimäe suunast. Foto Kaarel Truu